

Śląska Wyższa Szkoła Medyczna w Katowicach

ul. Mickiewicza 29, 40-085 Katowice
tel. (32) 207 27 00, fax (32) 207 27 05

www.swsm.pl

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr MAŁGORZATY DAWIDOWSKIEJ

pt.: „ Analiza zależności pomiędzy liczbą pielęgniarek/położnych na 1000 mieszkańców a wybranymi parametrami określającymi stan zdrowia społeczeństw w wybranych 46 krajach świata”

Zgodnie z Uchwałą Nr 103/2019 Rady Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o powołaniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Małgorzaty Dawidowskiej dokonałam jej oceny w zakresie:

- a/ oceny koncepcji pracy i oryginalnego rozwiązania problemu naukowego
- b/ oceny merytorycznej pracy
- c/ oceny wykorzystania źródeł
- d/ umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej
- e/ oceny strony formalnej pracy/ redakcji

Ocena koncepcji pracy i problemu naukowego

Podjęty przez Doktorantkę problem badawczy jest aktualny, dotyczy występującego deficytu usług medycznych w stosunku do rosnących potrzeb zdrowotnych w krajach wysoko rozwiniętych. Wśród przyczyn wymienia się wzrost długości życia, wzrost świadomości zdrowotnej obywateli a tym samym rosnące wymagania dotyczące jakości opieki zdrowotnej a z drugiej strony niedobór wykwalifikowanych kadr medycznych.

Autorkę do badań niniejszej pracy zainspirowały doniesienia literaturowe dotyczące wprowadzenia nowej koncepcji pielęgniarstwa określanej „pielęgniarstwem zaawansowanej praktyki.” Założeniem tego systemu było przyznanie pielęgniarkom szerokich uprawnień w zakresie diagnostyki, profilaktyki zdrowotnej i opieki poszpitalnej. Dane z USA wskazują na wymierne korzyści ekonomiczne oraz zadowolenie ze strony pacjentów.

Koncepcja pracy jest oryginalna i konsekwentnie realizowana w dalszej części pracy.

Treść pracy doktorskiej odpowiada tematowi zawartemu w tytule.

Ocena merytoryczna

Część teoretyczna pracy zawiera szeroki przegląd piśmiennictwa dotyczącego „*podobieństwa i różnic systemów kształcenia oraz zakresu kompetencji pielęgniarek w Polsce i wybranych krajach Unii Europejskiej i USA*”.

W mojej ocenie jako recenzenta Autorka w rozdziale powyższym przedstawiła bardzo dobrze najistotniejsze informacje dotyczące zarówno przygotowania praktycznego do zawodu pielęgniarstwa jak i do uwarunkowań socjoekonomicznych.

Również interesująco napisany jest podrozdział o „*rolu i znaczeniu personelu pielęgniarstwa we współczesnych systemach opieki zdrowotnej*”.

W sposób profesjonalny Doktorantka przedstawiła znaczenie odpowiedniej obsady pielęgniarstwa i kompetencji pielęgniarstwa i ich kluczową rolę dla zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństw. Ważną informacją jest brak zależności liniowej pomiędzy wysokimi środkami finansowymi, nowoczesną infrastrukturą, odpowiednio licznym

wykwalifikowanym personelem medycznym a najlepszymi wskaźnikami dobrostanu zdrowotnego w krajach bogatych / Szwajcarii ,USA/ Również ważną informacją jest brak różnic w poziomie tych wskaźników pomiędzy krajami zatrudniającymi liczny lub mniej liczny personel medyczny / Szwajcaria: 18,23, Polska 5,69 pielęgniarek na 1000 mieszkańców/ Powyższe dane zainspirowały Doktorantkę do podjęcia badań mających na celu analizę podstawowych wskaźników określających poziom życia i dobrostan zdrowotny w wybranych 46 krajów świata w aspekcie liczebności i jakości personelu pielęgniarsko/położniczego.

Wybór tematu pracy doktorskiej, postawienie problemu badawczego oraz umiejętne osadzenie go w literaturze przedmiotu należy ocenić wysoko.

Część teoretyczna pracy wskazuje na dużą wiedzę Doktorantki w zakresie roli pielęgniarki/położnej w systemie opieki zdrowotnej w skali światowej.

Część badawcza pracy zawiera dobrze sprecyzowany cel główny oraz cele szczegółowe.

Istnieje zgodność tematu pracy z jej założeniami i celami.

Praca ma charakter badawczy, w której Autorka dokonała metodycznego zestawienia wskaźników statystycznych, dających informacje o systemie ochrony zdrowia, dobrostanie zdrowotnym społeczeństw oraz o zamożności w Polsce i wybranych krajach świata.

Wykorzystano dane statystyczne opublikowane przez Bank Światowy, WHO i Eurostat.

Metody doboru grupy badanej były właściwe. Metody badawcze użyte w pracy są nowoczesne i stosowane w tego rodzaju badaniach naukowych. Stwierdzam zgodność narzędzi badawczych z realizowanym problemem badawczym.

Analizę liczebności pielęgniarek i położnych na 1000 mieszkańców w wybranych krajach wykonano w kontekście 3 grup wskaźników wyodrębnionych na podstawie literatury przedmiotu. Były to: stan zdrowia społeczeństw, inne wskaźniki dotyczące systemu ochrony zdrowia/ np. liczba lekarzy na 1000 łóżek, liczba łóżek szpitalnych na 1000 mieszkańców. Liczba urządzeń diagnostycznych CT/oraz wskaźniki zamożności społeczeństw/ dochód narodowy brutto, wydatki na zdrowie per capita, wydatki na zdrowie jako odsetek PKB/. Wyniki badań zostały poddane analizie statystycznej z użyciem właściwych metod statystycznych.

Rozdział „Wyniki” zawiera „ Graficzne przedstawienie danych statystycznych dla 46 analizowanych krajów świata oraz „ Graficzne przedstawienie współwystępowania wybranych danych statystycznych dla 46 analizowanych krajów świata” na czytelnie opracowanych rycinach komputerowych.

Autorka dokonała „ Analizy różnic i korelacji w zakresie wartości wskaźników statystycznych w podgrupach według liczebności personelu medycznego w wybranych krajach świata”. Wyniki przedstawiła na 40 rycinach i w 9 tabelach. Wzbogacone są komentarzami co ułatwia czytelnikowi ich analizę.

Pragnę podkreślić ładną szatę graficzną pracy doktorskiej i duży wkład Doktorantki w zebranie i opracowanie wyników badań. Uzyskane przez Doktorantkę wyniki są oryginalne wskazują na zależność pomiędzy zamożnością i poziomem rozwoju cywilizacyjnego państw a ilością personelu medycznego i stanem zdrowotnym społeczeństwa. Autorka postuluje że jednym z czynników jest funkcjonujący system pielęgniarstwa zaawansowanej praktyki i personel pomocniczy.

Doktorantka wykazała, że istnieje możliwość określenia minimalnej liczby pielęgniarek i położnych dla zapewnienia realnego bezpieczeństwa zdrowotnego. Według Autorki jest to wskaźnik powyżej 5 pielęgniarek na 1000 mieszkańców. Zadawalającym jest fakt, że Polska kształtuje się w powyższej grupie państw.

Rozdział „Dyskusja zawiera omówienie i analizę uzyskanych wyników wraz z odniesieniami do obserwacji i danych innych autorów. Dyskusja jest obszerna, zawiera przemyślenia własne Autorki i świadczy o dużej wiedzy Doktorantki.

Pracę kończą wnioski, dobrze skonstruowane odpowiadające na założone cele pracy.

Charakterystyka doboru wykorzystania źródeł

Piśmiennictwo liczy 170 pozycji, jest aktualne, dobrze cytowane. Podnosi wiarygodność i wartość recenzowanej pracy doktorskiej. Nowatorstwo ujęcia zagadnień badawczych i ich

zastosowanie praktyczne. Mgr Małgorzata Dawidowska postuluje zasadność wprowadzenia w Polsce „pielęgniarstwa zaawansowanej praktyki”, oraz włączenie do systemu pomocy pielęgniarskich asystentów medycznych. Powołując się na dane z USA wskazuje na wymierne korzyści ekonomiczne jak i satysfakcję pacjentów. Stanowi to zarówno nowy jak i praktyczny element w organizacji systemu ochrony zdrowia wynikający z badań Doktorantki.

Ocena formalna pracy

Praca ma układ klasyczny, zgodny z wymogami pisania dysertacji doktorskich. Praca napisana jest poprawnym językiem polskim, z użyciem właściwej terminologii medycznej. Praca wymagała dużego nakładu pracy i zaangażowania ze strony Doktorantki, szczególnie zgromadzenia tak dużej liczby danych z 46 państw świata w zakresie ochrony zdrowia i ich opracowania.

Doktorantka wykazała umiejętność zaprojektowania i wykonania pracy badawczej.

Uwagi recenzenta: Odnosząc się do zawartych w pracy informacji o malej samodzielności i kreatywności pielęgniarek w Polsce nie mogę zgodzić się z taką opinią.

W wielu specjalistycznych oddziałach pielęgniarki wykonują samodzielne czynności zgodnie z obowiązującym procedurami np. prowadzą samodzielnie hemodializy czy dializy otrzewnowe, biorą czynny udział w zabiegach krążenia pozaustrojowego, wykonują samodzielnie czynności terapeutyczno-opiekuńcze np. w oddziałach geriatrycznych. To tylko niektóre przykłady samodzielnej pracy pielęgniarek. Podobnie samodzielną pracę wykonują położne w lecznictwie zamkniętym jak i otwartym. Nieoceniona jest również samodzielna rola terapeutyczna w formie podaży leków/iniekcje, kroplówki/ pielęgnacji chorych czy dietoterapii, co stanowi integralną część procesu leczniczego. Nie można pominąć ważnego udziału pielęgniarek w edukacji pacjentów w opiece szpitalnej np./ poradnie diabetologiczne/ W mojej ocenie warto było przedstawić w pracy różnorodność specjalizacji pielęgniarskich oraz wynikających stąd kompetencji zawodowych i ich wpływ na dobrostan zdrowotny społeczeństwa. Powyższy komentarz nie umniejsza wartości pracy i jej właściwego opracowania.

Wniosek końcowy

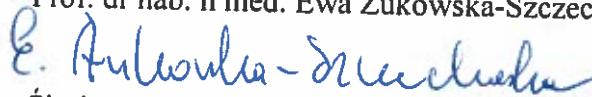
Dysertacja doktorska mgr Małgorzaty Dawidowskiej jest oryginalną pracą badawczą w zakresie nowej koncepcji pielęgniarstwa zaawansowanej praktyki, mającej na celu rozszerzenie kompetencji pielęgniarek i położnych w proces diagnostyczno-terapeutyczny w lecznictwie otwartym i pozaszpitalnym. Autorka wykazała istotne korzyści tego systemu zarówno dla pacjentów jak i ekonomiczne. Praca doktorska może stanowić źródło dla reform w ochronie zdrowia. Praca stanowi samodzielny dorobek Doktorantki i spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim.

Mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie mgr Małgorzaty Dawidowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Biorąc pod uwagę oryginalność recenzowanej pracy jej aspekty nowatorskie i praktyczne oraz duży wkład pracy Doktorantki w jej realizację wnioskuję o wyróżnienie pracy.

Katowice 30.06. 2019

Prof. dr hab. n med. Ewa Żukowska-Szczechowska

Śląska Wyższa Szkoła Medyczna w Katowicach

Wydział Ochrony Zdrowia

ul. Mickiewicza 29 40-085 Katowice